

FORGATÁSI SZÜNET

Az On The Spot stábjának tagjai, Cseke Eszter és S. Takács András közel ötéves, megállás nélküli munka után úgy határoztak, hosszabb szabadságra mennek. Pazar helyeken jártak, jógáztak, búvárkodtak, személyes hangvételű beszámolójukból mégis kiderül: leállni talán még nehezebben ment, mint ha egy újabb háborús övezetben kellett volna filmet forgatniuk.

szerző: Cseke Eszter, S. Takács András

Egyre több üzletember és egyetemi professzor dönt úgy Nyugaton, hogy rohanó vagy rutinná merevedett életéből kiszakít magának néhány hónapot, és eltűnik a szakmai világ színéről, hogy terápiás céllal valami egészen mással foglalkozzon. Hegyet másszon, zárándoklatra induljon, vitorlázzon, vagy egyszerűen csak üljön egy helyben – a lényeg, hogy kiszakadjon a sokéves rutinból. Eközben egyre több orvos is foglalkozik a kiégésszindrómával, és az

első gyógymód, amelyet javasolnak, a sabbatical, vagyis a hosszabb szabadság. Tettünk egy próbát.

Az utolsó csepp: Gáza

A Sínai-félszigeten zötykölődünk Rafah felé, az egyiptomi–gázai határátkelőhöz. Senkiföldje. Szélsőséges csoportok, bűnözők rejtekhelye. A kairói sofőrünk imádkozik, hogy még sötétedés előtt odaérjünk. Az egyiptomi hadsereg harcokocsival kísér az utolsó kilométereken, megkönnyebbülés átlépni a határt, és behajtani Gáza Citybe. Itt kezdtük a pályafutásunkat majdnem öt évvel ezelőtt, itt forgott az első On The Spot. Ismerős terep, ismerős emberek. Most pedig az utolsó forgatási helyszín, ezt még ki kell bírni valahogy, aztán leállunk...

Pár órával később kitör az utóbbi évek legnagyobb fegyveres konfliktusa, és egy robbantás helyszínén egy autórönc mellett találjuk magunkat. A kamera kijelzőjén keresztül nézzük, ahogy mossák a vért a házak faláról, és szedegetik a megboldogult al-Qassam vezér cafatait. Kézzel, egy fekete nejlonzacskóba. Aztán elszabadul a pokol, rakéták és bombák potyognak mindenütt, dühödt emberek az öklüket rázzák (és a fegyverüket), kiürülnek az utcák. A földön alszunk. Remeg, rázkódik az épület, az ablak vérvörösen izzik a robbanások tüzeitől. Félünk. Tehetetlenek vagyunk. Másnap egy repesz eltalálja a tolmácsunk lányát, négy ujját elveszíti. Az apja oroszlánként küzd, hogy kijuttassa Izraelbe. Elhatározzuk, hogy a kislány után mi is kijutunk innen.

Burnout?

Túlfeszítettük a húrt. Érdekes tapasztalás, amikor az ember rájön, hogy amit a legjobban szeret és a legszenvedélyesebben csinál, meg is ölheti. Forgott velünk a ringlispíl, kontinenseken, törzseken, háborúkon és leadási határidőkön át. Sehol nem éltünk és mindenhol éltünk. Semmire sem volt időnk, de mindent elvállaltunk. Ültünk családi ebédeken, baráti beszélgetéseken, de valójában

máshol jártunk. A levegőben és a tranzitban néha fellélegeztünk. A századik szállodában kicsomagolva egyre gyökértelenebbnek és otthontalanabbnak éreztük magunkat. Egyik szoba olyan, mint a másik. Állsz a zuhany alatt, és elfelejted, hogy hol vagy. Indiában, Etiópiában, Siwában, Szingapúrban, Pápuán... 55 ország és több százezer megtett kilométer, nem egészen öt év alatt. Az idén 18 filmet forgattunk, legalább kétszer annyit, amennyit a mi műfajunkban egészséges léptékkal meg lehet csinálni. Arra a kérdésre soha nem tudtunk válaszolni, hogy mi történik az élményrengeteggel, amelyet szivacsként szívunk magunkba. Hogyan dolgozzuk fel, hol raktározzuk? Gyűlt, feszült, gyűrűzött, fáradtsággal keveredett. Eldöntöttük, hogy leállunk pár hónapra. Mert ha így folytatjuk, elveszítjük a kincseinket: a kíváncsiságunkat, a lelkesedésünket, a szenvedélyünket. Éppen az válhat rutinná, amiért erre a szakmára adtuk a fejünket. Bár főleg Nyugaton tekintenek a burnout szindrómára problémaként, mi úgy döntöttünk: Kelet felé vesszük az irányt.

Bali. Bali. Bali

Denpasarban landolunk, Nadas Péter és Salman Rushdie könyveivel felszerelve, és az elhatározással, hogy leszakadunk a netről és az állandó pörgésről. Az adrenalin és a folyamatos mozgás olyan, mint a drog. Egész évben utazunk, de nekünk utaznunk kell ahhoz is, hogy egy darabig ne utazzunk. Ha otthon maradnánk, a januári szürkeségtől csak befordulnánk, és megállás nélkül megbeszélésekre járnánk. A sziget friss, zöld és buja. A sok esőtől olyan, mint egy folyamatosan bimbózó virág, csak nyílik, nyílik, de nem hervad el, nem emlékeztet az elmúlásra. Egy órát autózunk a reptérről, hogy elsökjünk a turistahordák elől.

Sayanban az ablakunk az esőerdőre néz, alattunk hatalmas lótuszok. Két, egészen vékonyka kígyót látunk szerelmesen tekergőzni a házuk előtt, és érdekes módon nem ijedünk meg, ter-

Jacuzzi a balinézombok alatt, tengerre épített villák, jógaóra a lótusz-terazon, úszás a cetcá-pával és reggeli egy magányos földnyelven

Minden reggel elmeséljük egymásnak az álmainkat, és jókat röhögünk. Gazdag, gyerekkorig visszanyúló történeteket álmodunk mindketten, szinte minden éjjel

mészertesnek tűnik, hogy ugyanazon a bolygón osztozkodunk. A villák alatt kanyargó vadvízű folyó, az óriási sziklák, a nevető jógatanár és a Four Seasons Sayan stílusos vendégszeretete kellő bemelegítésnek tűnik. Julia Roberts és Javier Bardem is itt lakott, amíg az *Eat Pray Love* című mozit forgatták Balin. A filmet az ágyból nézzük, párszor belealszunk a nagy útkeresésbe, de megértjük, miért zarándokol sok magányos nő Ubudba. Aztán kicsit hiányozni kezd a tenger. Egy svájci-indonéz házaspár villájában kapunk szállást Jamahalban. Dhita és André ugyanolyan munkamániás páros, mint mi. Ha azt akarják, hogy jól menjen az üzlet, mindig itt kell lenniük. Ha mégis ki tudnak szakadni, hatalmas motorokra ülnek, és végigszánguldják Kaliforniát. Délután koktéllal kínálnak, és a kiégésről kérdegetnek. Hogy mi történne velünk, ha egyszer csak már nem érdekelne a munkánk? Félelmetes gondolat. Aztán kiderül, hogy saját maguk miatt kérdezik.

Változatlan ritmus

Számon tartjuk a napokat, még nem folyik szét az idő, pedig nagyon várjuk. Néha naplót írunk: „Az előbb percek

át meredtem a frangipánifa leveleire és az égre. Varázslatos, de még elsodornak a körülmények. Nem tudok pár percnél tovább magamban lenni. Ugye majd jön az is?” – ki tudja. Valóban nem nagyon tudunk még mit kezdeni magunkkal. Pár percre beugrunk a medencébe, kávézunk, különböző időzónákban skype-olunk a távoli családtagokkal, közben már korog a gyomrunk, és éttermeket böngészünk az interneten, aztán a másnapi kirándulásra szervezünk sofírt, végül nagy nehezen elindulunk. Három nap folyamatos kirándulás után rájövünk, hogy pontosan ugyanazt a ritmust követjük a pihenésünk alatt is, mint a forgatásokon, csak más tartalommal töltjük meg. Ráadásul türelmetlenek vagyunk. Nem úgy a jógatanárunk, Kenneth. Aranykereszt lóg a nyakában, mosolygós zöld szemei vannak, és minden este megizzaszt minket a medenceparton. Látszik rajta, hogy tényleg segíteni akar, a szállodából jön át hozzánk munka után, túlórázik. Jóga közben nem kalandoznak el a gondolataink, az ászanák gyakorlásakor megszűnik a külvilág, folyik rólunk a víz. Szenvedünk, de jelen vagyunk, nem menekülhetünk a múltba vagy a jövőbe. A tizedik nap vé-

gére Andris eléri ülve, nyújtott lábbal a talpát, én meg a lótuszülést abszolválom pár másodpercre. El nem tudtuk volna képzelni, hogy ekkora boldogság lesz megfogni a saját talpunkat.

A teljes elszigeteltség

Fokozatosan haladunk a regenerálódásban. Megnyugtató, hogy van még két teljes hónapunk. Átköltöztünk Észak-Balira, oda, ahol már tényleg a madár se jár. Egy hegy tetején lakunk, a Damai-ban, gyönyörűen berendezett egyszobás házban. A kanapéről vagy a medencéből nézhetjük a tengert, és most már nem vagyunk annyira nyughatatlanok, újra tudunk folyamatosan olvasni pár órát. A nap központi eseménye a reggeli. Csak helyben termelt friss zöldség és gyümölcs kerül a tányérunkra. Olyan szépek a színek, hogy fényképezzük az ételeket. Lassan egy hónapja nem eszünk finomított, adalékanyagokkal ellátott élelmiszert, a pattanások eltűnnek a bőrünkről, az idegeink simulnak. Minden reggel elmeséljük egymásnak az

álmainkat, és jókat röhögünk. Gazdag, gyerekkorig visszanyúló történeteket álmodunk, szinte minden éjjel. Ha lemerészkedünk a hegyünkről, tíz perc alatt a tengerpartra autózhatunk. Lovina fekete homokú partjai szürreális színekben láttatják a tengert. Inkább hasonlít a Balatonhoz, mint egy egzotikus ország tengerpartjához, talán éppen ezért találjuk annyira szerethetőnek. Megkeressük a legolcsóbb bűváriskolát, és beiratkozunk egy tanfolyamra.

Ápolóink, a cetek

Nyílt tengeri búvárvizsgálóval a zsebünkben hagyjuk el Balit. Nem csak kedvtelésből tanultunk meg merülni: elvállaltuk egy víz alatti video forgatását a Maldív-szigeteken, gondolván, hogy ennyi munka még belefér a leállításba, főleg, ha cserébe a világ egyik legszebb helyén pihenhetünk. 21 méter mélyen nincsenek határidők a fejünkben, nem ugranak be korábban látott események, nincs semmi, csak a nagy kékség. Rajnyi hatalmas mantarája, néhány csodálatos

cápa, pár határozottan Soros Györgyre emlékeztető aranyos teknősbéka. (Ők sajnos egy pillanatra kikölkentenek az önfelelt kékségből: eszünkbe jut az interjúkérelmünk, amely néhány hónapja a frissen nősült üzletember titkárnőjének íróasztala melletti iratmegsemmisítőben heverhet.) De a legnagyobb élményt egy 12 méter hosszú cetcápa jelenti. Fél órán keresztül úszunk vele, nem tudunk betelni a látvánnyal, a mérettel, a tempóval, amelyet az uszonyaival diktál. Elég egyszerű lény lehet, de olyan nyugalom árad belőle, hogy órákig követnénk az mélyben, ha bírnánk szusszal. Amikor kikászálódunk a vízből, a Constance Halaveli sziget francia menedzsere, Bertrand mosolyogva újságolja, hogy készült nekünk egy kis meglepetéssel, fáradság ellen... Nincs időnk töprengeni rajta, hogy mégis mire gondol – hiszen egy hónapja mást se próbálunk, mint pihenni –, már szeli is a türkizkék tengert a hófehér yacht. Apró, buja sziget tűnik fel a láthatáron, a kapitány lelassít. Javasolja, hogy vegyük fel a békatalpat meg a szemüveget, és snorkellezzünk ki a partra, mert gyönyörű a korall. Tényleg az, legalább egy órát töltünk itt is a víz alatt, az egyetlen helyen, ahol a jógaórán kívül néha sikerül nem gondolkodni. Partot érünk. A szinte világító fehér homokon terülj-terülj asztalkám vár egy hatalmas napernyő alatt. A yacht személyzete visszavonul a hajóra, a kapitány pedig csak annyit mond: élvezétek! Jégbe hűtött prosecco, alaszikai

füstölt lazac és trópusi gyümölcstál fogad. Bertrand bizonyára megbolondult. Legalábbis nem tudjuk mire vélni, hogy eddigi utazásaink egyik legkáprázatosabb helyszínén tényleg úgy érezhetjük magunkat, mint valami luxusba öltött Robinsonok. A fölöttünk vijjogva köröző sirályok egyszer csak leszállnak a sziget csücskébe, minden elcsendesedik, már csak azt hallani, ahogyan a tenger nyaldossa a sziget partjait. Szót se szólunk. Aznap ez áll a naplóban: „Nézem a vizet. Félek, hogy mindjárt vége, a mese véget ér. Csak nézem a vizet, nem látom. Ha látnám, nem félnék.”

Döntés: nyugalom

Több egykori üzletemberrel találkoztunk útközben, akik ugyanolyan career-breaket rendeltek el maguknak, mint mi. De náluk a három hónapból hat lett, aztán egy év, végül pedig pályát módosítottak, és ma már egészen mást csinálnak: bűvároktatók, angoltanítanak vagy földet művelnek. Megváltozott az értékrendjük. Mi a leállás hónapjaiban is ötleteltünk, a következő öt évre elegendő téma halmozódott fel a fejünkben, ez talán jó jel. De azt elhatároztuk, hogy soha többé nem feszítjük túl a húrt. Elkezdünk bányaként tekinteni magunkra, ami egyszer csak, ha nem vigyázunk, kiürülhet. A Tórában már évezredekkel ezelőtt benne volt, hogy még a földnek is meg kell adni a szombatját, hétévente még a szülő is nyugalmat kapott. **mc**